

سرشناسه	هیلن برند، رابرت Hillenbrand, Robert
عنوان و پدیدآور	هنر و معماری اسلامی / رابرت هیلن برند، ترجمه اردشیر اشراقی.
مشخصات ناشر	تهران: روزنم، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری	۲۸۸ ص.: مبسوط، نمونه.
شابک	۳-۲۶۰-۲۳۴-۹۶۴
یادداشت	فیفا
یادداشت	عنوان اصلی: Islamic Art and Architecture, 1999.
عنوان دیگر	عنوان: هنر اسلامی
موضوع	هنر اسلامی.
موضوع	معماری اسلامی.
موضوع	سمبولیسم (معماری) - کشورهای اسلامی.
شناسه افزوده	اشراقی، اردشیر، مترجم
رده‌بندی کنگره	۱۳۸۵ م ۹۶۲۶۰/۷ N
رده‌بندی دیوی	۷۰۹/۱۷۶۷۱

هنر و معماری اسلامی

● نویسنده: رابرت هیلن برند

● ترجمه: اردشیر اشراقی

● ویرایش: سید حامد بهشتی، اکسانا بهشتی

● طرح جلد: سید پارسا بهشتی شیرازی

● صفحه‌آرایی و ویرایش عکس‌ها: گلاویز مقدم

● چاپ اول: ۱۳۸۶

● حروفچینی: انتشارات روزنه

● تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

● قیمت: ۲۸۵۰ تومان

● چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

● آدرس: خیابان توحید، ابتدای خیابان پرچم، پلاک ۴، طبقه ۴، انتشارات روزنه

● تلفن: ۶۶۹۳۹۰۷۴ - ۶۶۹۳۵۰۸۶ نمابر: ۶۶۹۲۴۱۳۲

● شابک: ۳-۲۶۰-۲۳۴-۹۶۴ ISBN: 964-334-260-3

○ تمام حقوق برای ناشر محفوظ است.

هنر و معماری اسلامی

رابرت هیلن برنند

ترجمه اردشیر اشراقی

فهرست

۹	مقدمه
۹	فصل اول: پیدایش هنر اسلامی: امویان
۳۷	فصل دوم: عباسیان
۵۹	فصل سوم: فاطمیان
۸۳	فصل چهارم: سلجوقیان
۱۰۷	فصل پنجم: دوران اتابکان: سوریه، عراق و آناطولی
۱۳۵	فصل ششم: مملوکان
۱۶۳	فصل هفتم: غرب اسلام
۱۹۱	فصل هشتم: ایلخانان و تیموریان
۲۲۱	فصل نهم: صفویان
۲۴۹	فصل دهم: عثمانیان

مقدمه

فلزکاری اندلسی یا قرآن‌های عثمانی بدین معنا نیست که چنین مقوله‌هایی در آن دوران وجود نداشتند؛ بلکه بدان دلیل است که یا آثار آنها از میان رفته، یا دست‌آوردهای آن دوران نسبت به بقیه اهمیت کمتری داشته‌اند. به همین دلیل در این کتاب ترجیح داده‌ایم تا بحث را پیرامون آن مقوله‌های هنری که آثاری بیشتر و با کیفیت مطلوب‌تری از آنها باقی مانده، متمرکز کنیم. لذا سلسله‌هایی چون غزنویان، ترکمانان، بایلیک‌های آناتولی و ملوک الطوائف اندلسی به کلی از دایره شمول بررسی خارج گشته‌اند. این امر به جهت پرهیز از اطالة کلام و نیز برای آن‌که به اصطلاح «درختان مانع دیدن جنگل نشوند»، ضروری به نظر می‌رسید. به عبارت دیگر، از بیان کلیاتی پیرامون همه چیز و لاجرم عدم تمرکز بر جزئیات و در نتیجه ارائه متنی سطحی و پیش‌پا افتاده اجتناب شده است. ترجیح داده‌ایم که چند اثر عمده را مشخص، و مفصل‌تر بررسی کنیم با امید به این‌که دریچه‌ای به مکاتب و سبک‌های آن دوران بگشاییم. لذا این کتاب بیشتر به بررسی نقاط اوج اختصاص یافته است و تلاش بر آن بوده

هرگونه تلاشی برای درک هنر و معماری اسلامی به مفهوم کلی تا زمانی که در یک چهارچوب تاریخی بررسی شود، خطر آمیخته شدن به تحریف را به دنبال خواهد داشت، هرچند نوعی جهتگیری اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. بعید به نظر می‌رسد که محقق به یکسان مطلع و علاقمند به تمام جوانب یک موضوع باشد.

بررسی هرچند جزئی هنر قرون اولیه اسلامی به جهت تأثیر آن بر هنر دوران متأخر لازم به نظر می‌رسد. متأسفانه بیشتر آثار آن دوره اولیه از میان رفته است، و برای قضاوت عادلانه در مورد باقی‌مانده آن آثار، باید آنها را نسبت به آثار متعددتر متأخر با حوصله بیشتری مورد مذاقه قرار داد. بنابراین عدم تناسب در بررسی آثار منطقی به نظر می‌رسد.

برخی مقوله‌های هنری نظیر خوشنویسی و نساجی از ایام قدیم در بیشتر قلمرو اسلامی تولید می‌شد، اما اهمیت آنها در تمام مناطق و دوران‌ها یکسان نبود. از این رو عدم بررسی به عنوان مثال چوبسکاری تولونی، سفالگری مغربی، منسوجات تیموری،

کتابی را تحت عنوان کلی «هنر و معماری اسلامی» نگاشت، خود نشانگر آن است که فقدان تحقیقات عمیق و قابل اتکا در این زمینه تا چه اندازه جدی است، به خصوص اگر در مقام مقایسه در نظر بگیریم که در هنر اروپا عمده آثار، سبک‌ها و مکاتب جداگانه و به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته‌اند. اما اشتباه بزرگی خواهد بود اگر بپنداریم که بدین دلیل ارزش هنر اسلامی کمتر از همتای اروپایی آن است؛ برای پی بردن به ارزش واقعی آن تنها به اندکی کند و کاو نیاز است.

که صرفاً برجسته‌ترین و شاخص‌ترین آثار - به جای تمام تولیدات هنری - را وجهه نظر خود قرار دهیم.

همچنین هدف این کتاب بررسی مکاتب و سبک‌های مختلف هنر اسلامی در چهارچوب تاریخی بوده تا خواننده دیدی کلی، و نه منقطع، از یک دوره پیدا کند. این یک کتاب تخصصی نیست و مخاطب آن، عموم علاقمندان هستند. لذا این اثر صرفاً مقدمه‌ای است بر مبحث گسترده هنر اسلامی.

علاوه بر آن، خود این حقیقت که می‌توان